Vedecká konferencia v Trnave 26. 9. 2024

V rámci pravidelného dvojročného cyklu trnavských právnických dní na Právnickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave sa 26. septembra 2024 konala medzinárodná vedecká konferencia pod názvom Tradičné a netradičné v práve, z pohľadu jednotlivých odvetví práva aj v ich historickom pohľade.

V súlade so zámermi vedeckého kongresu do tohto univerzálne stanoveného rámca bola zaradená tiež osobitná sekcia katedry historického práva a metodológie práva tunajšej fakulty. Základom pracovného vedeckého stretnutia jej aktérov sa stal vedeckovýskumný projekt VEGA člena katedry doc. JUDr. Petra Vyšného, PhD. (zodpovedného riešiteľa) pod názvom Teórie spravodlivej vojny učencov Salamanskej školy a ich odkaz v moderných teóriách spravodlivej vojny a v modernom vojnovom práve. Hlavné zameranie jednotlivých príspevkov tak spočívalo v poukázaní na východiská i podstatu Salamanskej školy v reflexiách historického vývoja z pohľadu európskych, ale aj mimoeurópskych intelektuálnych tradícií v nadväznosti na podstatu spravodlivosti, jej legitimity i legality, v reálnych historických a tiež aj súčasných konfliktoch.

V úvodnom všetko zahrňujúcom vystúpení prof. Panagiotis Glavinis, dekan Právnickej fakulty Aristoteles Univerzity Thesaloniky, obšírne predstavil danú problematiku nielen z pohľadu výberu vojenských konfliktov v starovekom Grécku. Hľadal tiež podobnosti v rovine niektorých vojenských konfliktov v Európe vo všeobecne historických, právnohistorických i ekonomických sekvenciách.

Dr. Dimitrios A. Kourtis z totožnej fakulty vystúpil s príspevkom Debata o spravodlivej vojne podľa Salamanských prednášok a európske periférie v kontexte analýzy druhej svetovej vojny.

Prof. Mosný, emeritný prof., v príspevku Spravodlivá vojna versus Nespravodlivá vojna (Zamyslenie) na podklade definovania každého vojnového konfliktu, ako najvlastnejšej podstaty ľudského zla, na historickom pozadí prvej i druhej svetovej vojny poukázal na často nepatrné hranice oddeľujúce spravodlivú i nespravodlivú vojnu.

Doc. Vyšný z Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave vo svojom vystúpení s názvom Spravodlivý dôvod vojny z pohľadu Salamanskej školy rozobral východiská, podstatu i dosah tohto učenia v súvislostiach neskorších filozoficko-právnych učení.

Mgr. Větrovský z Právnickej fakulty Západočeskej univerzity v Plzni v príspevku Grotius o sebaobrane a iných spravodlivých dôvodoch vojny poukázal na špecifiká súvzťažnosti doby, v ktorej žil a aktívne pôsobil tento významný predstaviteľ prirodzenoprávnej školy, diplomat považovaný za jedného zo zakladateľov moderného medzinárodného práva.

Doc. Maršálek z Právnickej fakulty Univerzity Karlovej v Prahe sa zameral na Právne aspekty Hitlerovej vojny proti Československu. Poukázal z hľadiska medzinárodného práva nielen na rozhodujúce fakty zabratia sudetského územia, ale na pokračujúcu agresiu hitlerovského Nemecka zameranú na likvidáciu československého štátu.

Autorská dvojica JUDr. Lanczová – JUDr. Martišková z Právnickej fakulty TU v Trnave v zaujímavo ladenom príspevku Vývoj princípu (zelenej) proporcionality sa dotkla niektorých významných aspektov proporcionality v dejinách a analýzy sformovania sa tohto princípu v prvých teóriách o spravodlivej vojne.

Doc. Varga z Fakulty práva a Politických vied Univerzita Szeged s príspevkom Dopad prvej svetovej vojny na hospodársky život a právny vývoj v Maďarsku v historicite problémov pertraktoval najnovšie postoje k príčinám vypuknutia tohto svetového konfliktu v reláciách skúmania jej charakteru.

JUDr. Prudovič z Právnickej fakulty TU v Trnave vo svojom vystúpení obohatil problematiku podstaty vojnových konfliktov v dimenziách nielen dobovo ohraničených, ale aj predmetne zameraných, striktne sa pritom držiac vymedzenia v názve príspevku Koncepcia spravodlivej vojny v sociálno-právnej filozofii prvej polovice 20. storočia.

Dr. Ceglárska z Fakulty práva i administratívy Jagelovskej univerzity v Krakove vo svojom vystúpení Spravodlivá alebo nespravodlivá vojna? Skúmanie trójskej vojny cez optiku Vyhnania gréckych vyslancov podľa historického románu J. Kochanowského uplatnila netradičný záber z pohľadu k centrálnemu vymedzeniu témy rokovacej sekcie.

Laura Gheorghiu z Inštitútu Verejného práva Univerzity Genz vo svojom príspevku Vo veku národných štátov spravodlivá vojna neexistuje na použitých príkladoch zaujala principiálnym stanoviskom k identite národného štátu.

Mimoeurópsky pohľad na sekciou pertraktovanú problematiku obsahovali tri príspevky vedeckých pracovníkov z Národnej autonómnej Univerzity Mexiko.

K ich autorom patrili:

Dr. Oscar Cruz Barney s témou Spravodlivosť vojny: Pohľad z amerických kolónií Španielska a Filipín.

Dr. Luis René Guerreso Galvan s témou Poznámky k spravodlivosti vojny vychádzajúce z Listov Správ Hernána Cortesa.

Dr. Diego Valadés Ústava a mier.

Vo vzťahu k rokovaniu sekcie je vhodné osobitne uviesť, že pohľad všeobecnohistorický a právnohistorický nie sú odťažité. Rozhodne však doplňujúce i obohacujúce sa navzájom. Môžu vytvárať i vytvárajú jeden celok. V takomto duchu boli koncipované aj jednotlivé príspevky i následná početná diskusia.

Rokovanie konferencie prebiehalo prezenčne i formou pripojenia on-line.

Peter Mosný